

Kokemusasiantuntemus voi olla myös yhteisöllistä

Päihdeongelmasta toipumiseen on monta tietä, mutta helppoa tietä ei taida kuitenkaan olla olemassa. On ihmisiä, jotka hoidon avulla tai jopa ilman sitä, selättävät päihdeongelman ja toipuvat siitä yksin ilman yhteisöjen tukea. Monet kuitenkin tarvitsevat toipumiseen vertaistukiyhteisöä. Tukeva yhteisö voi löytyä keskusteleavasta vertaisryhmästä tai vaikkapa A-killan toiminnallisesta vertaistukiyhteisöstä. Yhteisöllisen ja yksilöllisen päihdetoipumisen väliin jää toipumistapoja, jossa yhteisöllisen tuen määrä ja muoto vaihtelevat ja välillä toipuminen tapahtuu enemmän omaan persoonaan ja sen kehittämiseen keskittyen.

Millaisen toipumispolun yksilö on läpikäynyt, vaikuttaa merkittävästi hänen kokemukseensa toipumisesta ja siitä syntyvään kokemusasiantuntemukseen. Yksin toipuva ei käsittele omaa toipumistaan toisten kanssa reflektoiden. Samalla häneltä jää kuulematta ja ymmärtämättä muiden toipumiskokemukset ja niistä käyty keskustelu johtopäätöksineen – yhteinen kokemuksellinen diskurssi.

Mikä on yhteinen kokemuksellinen diskurssi? A-killoissa toipumisen merkittävä osa on yhteiset arvot, toiminnallisuus ja yhteinen toimintarakenne, yhdistys. Nämä vahvistavat A-killan yhteisöllisyyttä ja ovat kiinteä osa sitä. Näistä tekijöistä johtuen A-killoissa tapahtuvan toipumisen ytimeksi muodostuu osallisuus yhteisöllisestä, A-kiltalaisesta toipumiskokemuksesta. A-kiltalainen yhteisöllinen toipumiskokemus nousee osallisten tietoisuuteen, se tulee yhteisesti jaetuksi ja omaksutuksi. Yhteisöllinen toipumiskokemus muuttaa ajan myötä omakohtaisen kokemuksen osaksi yhteistä kokemusta – henkilökohtainen selviytymistarina muuttuu välineelliseksi, toipumisen ja sen reunaehtojen ymmärtämiseksi. Toipujayhteisö antaa siten erinomaisen "kokemusasiantuntijakoulutuksen".

Yhteisöllinen toipumiskokemus on osa A-killan toipumiskulttuuria, ehkä sen merkittävin osa. Yhteisöllinen toipumiskokemus näkyy usein A-kiltalaisten toipumistarinoissa, joissa korostetaan A-killan merkitystä osana henkilökohtaista toipumista. A-kiltalainen yhteisöllinen toipumiskokemus ja siihen pohjautuva kokemusasiantuntemus on mielestämme ainutlaatuista ja arvokasta – A-kiltatoiminnan kovaa ydintä.

Kokemusasiantuntijuus on noussut vahvasti esiin käsitteenä ja toimintamuotona viime vuosina. Usein kokemusasiantuntijasta puhuttaessa ajatellaan yksittäistä henkilöä, yksittäistä toipujaa/kuntoutujaa, jolla on omakohtainen toipumiskokemus ja myös kokemusasiantuntijakoulutus. Harvemmin nousee esiin ajatus kokemusasiantuntijasta, jolla on yhteisöllinen toipumiskokemus.

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on nostaa yhteisöllisen kokemusasiantuntemuksen käsite laajemmin keskusteluun ja A-kiltatoiminnassa käyttöönotettavaksi. Yhteisöllistä kokemusasiantuntemusta edustaa erinomaisesti päihdetoipujien A-kiltayhteisö, jossa yhdistyy varsin heterogeeninen toipujien joukko sekä myös heidän läheisiään. Raittiudet voivat olla päivistä vuosikymmeniin ja toipumispolut kattavat liki kaikki mahdolliset hoitomuodot, läheisten tuki mukaan lukien.

Voisiko [A-kiltayhteisöjä](#) ottaa vahvemmin mukaan palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa? Missä tilanteessa taas yksityiset toipumiskokemukset ovat paremmin paikallaan ja ansaitsevat tulla kuulluiksi? Kaikki kokemustieto toipumisesta on tärkeää saada mukaan palvelujen suunnitteluun sekä myös aidosti ja vakavasti huomioon otetuksi.

Teksti:

Ville Liimatainen
toiminnanjohtaja
A-Kiltojen Liitto ry

Vesa Vaittinen
toiminnanjohtaja
Tampereen A-Kilta ry